Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van Focus op Zorg legt de volgende afspraken vast rondom signalering en eventuele rapportage bij huiselijk geweld, kindermishandeling, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling.

Overwegende

- Dat Focus op Zorg (FOZ) verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld en/of mishandeling;
- Dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij FOZ op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld en/of mishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- Dat FOZ een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen FOZ werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld en/of mishandeling;
- Dat FOZ in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- Dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eergerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-) partners gezinsleden, familieleden, mantelzorgers en huisvrienden;
- Dat onder kinder- en *ouderenmishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een oudere bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de mantelzorgers of andere personen ten opzichte van wie de oudere in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan het kind of de oudere in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking.
- Dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor FOZ werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, verpleging, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- Dat onder *cliënt* in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent en een zorgovereenkomst / machtiging Zorg met FOZ heeft;

In aanmerking nemende

- De Wet bescherming persoonsgegevens;
- De Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Het privacyreglement van FOZ;

Stelt de directie van FOZ de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en mishandeling vast in

- **Deel A Stappenplan**
- **Deel B. Besluit tot Hulp of Melding**

Deel A - Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en mishandeling (5 stappen)

Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim en de meldrechten mishandeling en huiselijk geweld
De twee wettelijke meldrechten voor huiselijk geweld en voor mishandeling bieden alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van mishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt. Zie voor de wetteksten artikel 53 lid 3 Wet op de jeugdzorg en artikel 21d lid 3 Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze beide wettelijke meldrechten maken een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van betrokken zorgverleners. De stappen van de meldcode beschrijven hoe een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze om gaat met deze meldrechten.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld en/of mishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.
- Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- Maak bij het signaleren van huiselijk geweld en/of mishandeling gebruik van een signaleringsinstrument,die FOZ als basis hanteert.
- Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
  Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
  Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorgrelatie
Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een cliënt of een leerling, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappen- plan *niet* van toepassing.

Signalen van geweld tussen cliënten
Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen cliënten, zoals bijvoorbeeld geweld tussen bewoners van een instelling, tussen bewoners van een gezinshuis, of andere samenwoning, vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Uw signalen meldt u bij de leidinggevende of de directie.
Op deze regel geldt één uitzondering: de signalen van mogelijk geweld vallen wel onder de meldcode als het geweld zich afspeelt tussen partners die beiden cliënt zijn van FOZ, bijvoorbeeld als zij als echtgenoten of partners samen wonen in een vorm van instelling of de thuissituatie.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van de diverse steun en meldpunten voor huiselijk geweldmishandeling en letsel.

Binnen FOZ is onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking. In die gevallen wordt altijd advies gevraagd het Steunpunt Huiselijk Geweld over de vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig af te kunnen wegen. De directie besluit over de vervolgstappen. De uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies worden vastgelegd in het cliëntdossier.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

Binnen FOZ worden de signalen altijd met de cliënt besproken. Eventueel met ondersteuning van een van de steunpunten in voorbereiden of voeren van het gesprek.

Kern van het gesprek

- Leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- Nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;

Nb. kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- U goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of mishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) bij een van de advies en steunpunten.

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de mishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op mishandeling gebruik van een risicotaxatie instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) een van de meld of steunpunten. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren en effecten volgen
Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw cliënt en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling kunt beschermen:

- Organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- Volg de effecten van deze hulp;
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld en/of mishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden**:**

- Meldt uw vermoeden bij het Veilig thuis in de regio;
- Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg bij uw melding met 'Veilig thuis' wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en of met de mantelzorger (als de cliënt het vermogen tot een gesprek niet heeft)

- Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- Vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld en/of mishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven
  Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:
- Zijn er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

Deel B - Besluit tot Hulp of Melding

Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van: het management en commissie huiselijk geweld.

Zij neemt ook de taak van aandachtsfunctionaris mishandeling op zich, met consultatie van Veilig thuis. De directie besluit of FOZ de hulp kan bieden of dat wordt overgegaan tot een melding. Het onderwerp mishandeling zal jaarlijks op de agenda / scholing van de beroepskrachten komen.

Verantwoordelijkheden van FOZ
Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van FOZ er zorg voor dat:

- Er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet;
- Er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en ouderenmishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen.

Belangrijke contactgegevens

www.veiligthuisrr.nl (Rotterdam Rijnmond)
www.veiligthuishaaglanden.nl
www.slachtofferwijzer.nl
www.huiselijkgeweld.nl
www.korrelatie.nl
www.ggdrotterdamrijnmond.nl/huiselijkgeweld/ik-zoek-hulp.html

Belangrijk basisdocument ter ondersteuning

‘Basis meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling 2016’
Ter beschikking gesteld door Min VWS.